A°. 1834. JE MAINTIENDRAI. N°. 43.

# JAVASCHE COURANT.

*Woensdag den 28sten Mei.*

## *OFFICIEEL GEDEELTE.*

*Door Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal ad interim in Rade, zijn de volgende dispositien genomen:*

BENOEMD:

Tot lid der hoofd-kommissie van weldadigheid in Nederlandsch Indie, en tot mede kommissaris-correspondent der vaderlandsche fondsen tot aanmoediging van 's lands zeedienst en tot ondersteuning van weduwen, verminkten of nablijvenden van in 's lands zeedienst gesneuvelden, de heer *N. Pluim Mentz*, predikant bij de hervormde gemeente te Batavia, en zulks in plaats van den predikant *D. Lenting*, op zijn verzoek, uit de voornoemde betrekkingen, honorabel ontslagen.

Tot lid en secretaris der hoofd-kommissie van weldadigheid in Nederlandsch Indie, de heer *A. A. Vinju*, kassier bij het vendu-kantoor te Batavia, ter vervanging van den heer *J. H. de Virieu*, als zoodanig, honorabel ontslagen.

Tot kontroleur van de landelijke inkomsten der tweede klasse, ter beschikking van den resident van Rembang, de ambtenaar *L. J. Jeekel*, laatst ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Banjermassing.

ONTSLAGEN:

De kontroleur van de landelijke inkomsten der tweede klasse, *J. Verwoert.*

Voorts is bij besluit van den Gouverneur Generaal ad interim, dd. 14 dezer no. 1,

BENOEMD:

Tot kapitein kommandant der schutterij te Soerakarta, de assistent-resident aldaar, *L. W. H. de Munnick*, en zulks in plaats van den heer *S. D. Schiff*, als zoodanig, op deszelfs verzoek, honorabel ontslagen; en

Tot tweeden luitenant bij die schutterij, de heer *J. W. van Zanten.*

## *INOFFICIEEL GEDEELTE.*

BATAVIA, *den 27sten Mei 1834.*

### STATEN-GENERAAL.

Nadat in de zitting der tweede Kamer van den 18den December jl., kennis was genomen van eene Koninklijke boodschap, ten geleide van ontwerpen van wet tot wijziging der zes eerste titels van het Wetboek van koophandel, zijn de beraadslagingen over de begrootings wetten hervat; hebbende onder anderen de heer *Donker Curtius*, dezelve, in eene uitgebreide redevoering verdedigd; waarop ook de Minister van Financien het woord heeft gevoerd en de bedenkingen tegen de onderscheidene bepalingen der begrootingswetten, toegelicht en beantwoord.

De heer *Donker Curtius* deed aanvankelijk opmerken, dat even zeer als er leden zijn, die voor hunne weigerende stem aanspraak op vaderlandsliefde meenden te maken, ook die, welke vóór dezelve, uit overtuiging, stemden, daarop geene mindere aanspraak hadden. Hij ten minste kon niet inzien, dat de Regering in dit oogenblik meer konde doen, dan zij gedaan heeft, en op haar vertrouwen te stellen was de pligt der vertegenwoordiging, te meer, omdat toch de uitgaven niet zoodanig, immers naar den aard onzer instellingen, konden worden verminderd, dat er millioenen bezuinigd werden. Hij deelde geenzins in de meening, dat er meer onbepaald moest worden toegegeven aan de eischen van de verwaten Belgen; de volharding had ten minste verbied en ontzag aan den vreemdeling ingeboezemd, en ons staatkundig bestaan en onze onafhankelijkheid zijn daardoor in stand gebleven. Zelfs bij de aannemelijkste schikking konden wij nog niet onze geheele krijgsmagt hebben opgeheven: altijd zou dezelve ontzettende uitgaven vorderen, immers zoo lang wij te doen hadden met de verfoeijelijkste staatkunde. Ons lafhartig te onderwerpen, ware ons staatkundig bestaan op te offeren, en zulks voor dat België, hetwelk niet op zich zelf, gelijk wij, maar onder het protectoraat van Engeland en Frankrijk staat! Hoogst onvoorzigtig en onverantwoordelijk zou hij het achten, indien men de Regering door de weigering van subsidiën, in dezen benarden toestand, met nog meerdere moeijelijkheden deed kampen. Welke ook de wijzigingen zijn, die men in de grondwet brengen mogt, zal, naar de spreker oordeelde, steeds onze staatsvorm aanzienlijke kosten vereischen. Drie malen reeds heeft hij het vaderland in eenen moeijelijken toestand geplaatst gezien, zelfs eens toen het uit de rij der volken geschrapt was, maar de Voorzienigheid gaf steeds eene goede uitkomst, en daarop vestigde hij ook in deze omstandigheden zijn vertrouwen; en alleen wanneer men de Regering ondersteunt, bestond er mogelijkheid, om nog alle moeijelijkheden te boven te komen, en eenige lichtstralen te doen schieten in den stikdonkeren nacht, die ons omgeeft.

De Minister van Financien bepaalde zich voornamelijk tot het onderwerp der begrooting zelf en tot de beraadslagingen, die daaromtrent hadden plaats gehad, zonder zich te verdiepen in allerlei zijdelingsche financiele en staatkundige beschouwingen. Hij verklaarde niet te willen onderzoeken of er eene oppositie bestond en of die al of niet nuttig was; noch ook of het tijdstip kon geacht worden daar te wezen, tot eene verandering der grondwet; maar dadelijk overgaande tot het behandelen der voornaamsten van de geopperde bedenkingen, maakte Zijne Excellentie in de eerste plaats gewag, van de groote reden van verschil tusschen de Regering en de kamer, hierin bestaande dat men de 18 millioenen, voor oorlog en marine uitgetrokken, niet meende te moeten toestaan, omdat dezelve ook de maatstaf zouden bevatten voor dat departement in vredestijd, en dat men afzonderlijk wenschte te weten, hoe groote som in tijd van vrede daarvoor noodig geacht wordt. Hieraan had de Regering gemeend, niet te moeten toegeven, omdat het onmogelijk was, te berekenen, hoe veel men, na eene eventuele schikking, noodig hebben zou, en welke verdedigingsmiddelen alsdan zouden moeten worden aangewend; kunnende met geene mogelijkheid worden vooruitgezien, wat er in Limburg of Luxemburg gebeuren kon, noch de aanstaande grootte en omvang van het Rijk en het getal vestingen, al hetwelk afhing van den staat van Europa en van de allianties met andere Mogendheden.

Ten tweede betoogde Zijne Excellentie, dat de deficits, in de laatste jaren ondervonden, niet het gevolg zijn van meerdere uitgaven, dan wettig waren toegestaan, gelijk elders, bij voorbeeld in Engeland, gebeurde; ook niet van eene verkeerde raming der ontvangsten; maar dat dezelve uit twee omstandigheden voortsproten, namelijk, omdat de leeningen in 1831 en 1832 slechts zeer gedeeltelijk aan de verwachting voldaan, en omdat in den boezem der Kamer, de noodige middelen tot bestrijding der vastgestelde uitgaven, namelijk, de accijnsen op de brandstoffen en het gemaal, niet waren toegestaan, welk laatste middel eerst met de helft van het jaar had kunnen ingevoerd worden. Z. Excel. zeide vervolgens, dat de Regering, tot dekking dezer deficits, van het overschot der tien en een half millioen der laatste leening, wel heeft gebruik gemakt, doch dat deze gelden weder beschikbaar zouden wezen, zoodra in die deficits op eene wettelijke wijs zou voorzien zijn. In de derde plaats merkte Z. Excel. omtrent de wachtgelden en pensioenen aan, dat het vergrooten van de som der wachtgelden juist een blijk van daargestelde bezuiniging is in de onderscheidene departementen, daar aan de uitgevallene ambtenaren als wachtgeld half traktement wordt verleend.

Daarna trad de Minister in eene beschouwing omtrent de aflossing der 6 pCt. effecten, en zeide deswege, dat hij gemagtigd was, de Kamer aan te kondigen, dat nog in den

loop der zitting eene voordragt zou geschieden, tot intrekking dier obligatiën. Hij sprak ook over het instandhouden van het sijndikaat, en zeide over het afschrijven van de twee millioenen, dat dit juist wel niet in den wenschelijken vorm geschied was, doch dat zulks het gevolg van buitengewone omstandigheden was geweest.

Omtrent de middelen, verklaarde Z. Exc., dat de rust van het Vaderland gebiedend vorderde, dat eene gedeeltelijke invoering van het kadaster werd vastgesteld. Er bestond in de staatskommissie een waarborg voor den goeden uitslag van hetzelve, en hare besluiten zouden eene terugwerkende kracht erlangen, indien de klagten gegrond bevonden werden. Z. Exc. beschouwde de wet op het personeel als zeer goed, en beweerde, dat de lasten het meest gedragen worden door degenen, die dezelve het best dragen kunnen; maar dat de klagten uit den boezem der rijken kwamen. De accijnsen waren in afzonderlijke wetten vervat, en door de wet op de middelen aan te nemen, verbond men zich niet tot het aannemen van de wetten op de brandstoffen en de suiker, alhoewel Z. Exc. de verdediging van deze wet het minste vreesde.

Z. Exc. eindigde zijne redevoering met twee algemeene aanmerkingen. De eerste betrof het krediet, hetwelk hij begreep, dat men te regt had vergeleken bij de teedere plant, *Kruidje, roer mij niet.* Hij oordeelde het uit dien hoofde altijd onstaatkundig, om bij voortduring eene zwarte schilderij op te hangen van de treurige toekomst; de onmogelijkheid, om de hooge renten te betalen, en wat dies meer zij. Hij erkende, dat de omstandigheden, in welke wij verkeeren, niet verblijdende zijn; dat de voortdurende staat van oorlog geen heil aanbrengt; maar dat ook de bedoelde voorspellingen veel overdrevens bevatten. Hij heeft de verzekering herhaald, dat de geldelijke verordeningen voor 1835 geen tekort zullen opleveren; dat al de renten op de begrooting zullen worden gebragt, en heeft de leden der vergadering ernstig vermaand, om geene besluiten te nemen, bij welke, om het gemeenzame spreekwoord te gebruiken, onze eigene glazen, met onze eigene driegulden, worden ingeworpen; en waarbij wordt afgebroken datgene, hetwelk nu met zoo veel moeite en kosten is opgebouwd. — De toekomst blijft in 't onzekere, doch men kon zich dezelve, ook te zwart voorstellen; getuige de voorspelling bij de beraadslaging over de laatste leening, als of daardoor het krediet geheel en al den bodem zoude worden ingeslagen, en de 2½ en 5 pCt. inschrijvingen tot beneden de 28 en 60 gebragt; terwijl dezelve nu, en dat nog wel zonder een bepaald vooruitzigt op eene schikking, tot 50 en 94 zijn gestegen.

De tweede had betrekking tot de begrooting van 1815. Deze raming heeft Z. Exc. doen gelden als een bewijs, dat er inderdaad groote bezuinigingen zijn gemaakt; dat het kapittel van oorlog destijds bijna 16 millioenen bedroeg; dat bij dezelve niet werd gewaagd van eene som van 5 millioenen voor de inning der belastingen, welke destijds elders werden gevonden, — en dat men ook destijds niet behoefde te zorgen voor de 16 à 17 millioenen renten van de sedert gemaakte schuld.

Nadat de Minister van Financien, zijne redevoering geëindigd had, zijn de discussiën gesloten en het ontwerp, bepalende de Staats-uitgaven voor 1834, in omvraag gebragt zijnde, is hetzelve aangenomen met 36 tegen 16 stemmen.

Vóór de wet hebben gestemd, de Heeren: *de Bordes*, *Corver Hooft*, *van Hemert*, *de Jonge*, *van Rappard*, *van Swinderen*, *Hinlopen*, *Cats*, *van Tuyll van Heeze en Leende*, *Frets*, *Clifford*, *Bijleveld*, *Quintus*, *van Boelens*, *Donker Curtius*, *Druyvestein*, *van Tuyll van Coothorst*, *Cuypers*, *Weerts*, *de la Court*, *Boddaert*, *Lemker*, *d'Escury*, *van Suchtelen*, *Kniphorst Ingenhousz*, *Dijckmeester*, *van Meeuwen*, *van Wickevoort Crommelin*, *Beelaarts*, *van Alphen*, *Rengers*, *van de Kasteele*, *van Asch van Wijck* en *Sypkens*.

Tegen de wet hebben gestemd de Heeren *Luyben*, *op den Hooff*, *van der Gronden*, *Fockema*, *van Nes*, *van Nagell*, *van Reenen*, *Repelaer*, *Backer*, *van Dam van Isselt*, *Sandberg*, *van Sytzama*, *Gockinga*, *Warin*, *Schimmelpenninck* en *Luzac*.

Het tweede ontwerp van wet, vaststellende de middelen tot dekking der uitgaven over 1834, is mede, met eene meerderheid van 28 tegen 24 stemmen aangenomen. Voor de wet hebben gestemd, de Heeren *Hooft*, *de Bordes*, *Corver Hooft*, *van Hemert*, *de Jonge*, *Fockema*, *Hinlopen*, *van Tuyll van Heeze en Leende*. *Frets*, *Clifford*, *Bijleveld*, *Quintus*, *Backer*, *Donker Curtius*, *Druyvesteyn*, *van Tuyll van Coethorst*, *Boddaert*, *d'Escury*, *van Suchtelen*, *Kniphorst*, *van Wickevoort Crommelin*, *Beelaerts*, *van Alphen*, *Luzac*, *Warin*, *van de Kasteele*, *van Asch van Wijck* en *Sypkens*.

Tegen de wet hebben gestemd de Heeren: *Luyben*, *op den Hooff*, *van der Gronden*, *van Rappard*. *van Swinderen*, *Cats*, *van Nes*, *van Nagell*, *van Reenen*, *Repelaer*, *van Boelens*, *Cuypers*, *Weerts*, *de la Court*, *van Dam van Isselt*, *Lemker*, *Sandberg*, *van Sytzama*, *Gockinga*, *Ingenhousz*, *Dyckmeester*, *van Meeuwen*, *Schimmelpenninck* en *Rengers*.

## EUROPESCHE BERIGTEN.

### *NEDERLANDEN.*

Door Z. M. de Koning is, bij een kabinetschrijven, de verkiezing goedgekeurd door de derde klasse van het Koninklijk - Nederlandsch Instituut, van den heer *Nicolaas Christiaan Kist*, hoogleeraar in de godgeleerdheid te Leiden, tot lid derzelfde klasse, in plaats van wijlen den heer *Johannes van Voorst*, hoogleeraar in de godgeleerdheid te Leiden.

De ongunstige toestand, waarin zich de katoen-fabrijken in Belgie bevinden, levert bij voortduring aan de Belgische bladen stof tot klagten en redeneringen op. Nadat de Gentsche fabrikanten gezamenlijk hunne sombere uitzigten voor den laatsten winter, door middel van den Gentschen *Messager*, algemeen bekend hadden gemaakt, heeft men zich in de bladen, die de tegenwoordige orde van zaken in Belgie zijn toegedaan, veel moeite gegeven, om de klagten dier fabrikanten als overdreven, of als het gevolg van staatkundige partijschap voor te stellen. Dit schijnt echter tot niets anders gediend te hebben, dan om den hagchelijken toestand der katoen-fabrijken door geheel Vlaanderen nog nader aan het licht te brengen. Het voorbeeld der Gentsche fabrikanten is allereerst door die van Kortrijk en Lokeren gevolgd; en thans leest men in genoemd blad weder twee brieven, welke tot bevestiging van de uit Gent aangehevene klagten strekken. De eerste dier brieven is door 13 fabrikanten, die te Meenen, Moorsele en Gulleghem te huis behooren, onderteekend, en houdt in, dat hun toestand niet minder moeijelijk is, dan die van de Gentsche, Kortrijksche en Lokerensche fabrikanten, en dat zij zich verpligt achten zulks openlijk te verklaren, opdat de werklieden, die bij hen hun brood verdienden, hen niet naderhand mogten beschuldigen, dat zij de Regering van het dreigende gevaar onkundig hadden gelaten, en de noodzakelijkheid om het zoo mogelijk af te wenden, niet genoeg in het oog hadden doen vallen. De tweede brief draagt de onderteekening van 26 fabrikanten uit St. Nicolaas, en is van dezen inhoud:

» Wij zouden, zonder ons te beklagen, het lot, dat de katoen-fabrijken bedreigt, hebben afgewacht, indien de Regeringsbladen niet met meer drift, dan waarheidsliefde, tegen de verklaring der Gentsche fabrikanten waren opgekomen; maar ons belang vordert, evenzeer als dat van onze Gentsche medebroeders, dat de natie en geheel Europa omtrent de aanleidende oorzaken tot den tegenwoordigen crisis en omtrent het bestaan van het gevaar zelfs niet misleid worden. Wij aarzelen dienvolgens geenszins om te verklaren, dat wij ons in denzelfden toestand als de Gentsche fabrikanten bevinden, en dat wij, na het beproeven van alle middelen, om onze werklieden arbeid te verschaffen, evenens genoodzaakt zullen zijn, om onze fabrijken te doen stil staan."

### *FRANKRIJK.*

Uit St. Etienne wordt geschreven, dat op den ijzeren spoorweg tusschen die plaats en Roanne, aan dezelfs helling tusschen St. Symphorien-de-Lay en Nulize, een allerdroevigst ongeluk heeft plaats gehad.

Niet verre van laatstgenoemde plaats is een stoomwerktuig gebragt, bestemd tot het opslepen van wagens en diligences door middel van touwen en katrollen, die de gansche helling langs loopen, en het bezigen van paarden doen besparen. Dit werktuig was niet goed gemaakt en spoedig in de war geweest. Men had hetzelve doen herstellen, en om het te beter te kunnen beproeven, hadden vier werklieden order bekomen, om zestien wagens naar beneden te brengen, ten einde men dezelve daarna zou kunnen doen opslepen. De ongelukkigen, eene te snelle vaart willende gaan, lieten den vrijen loop aan hunne wagens, die zij weldra niet meer in staat waren te bedwingen, en die hen meer dan eene halve mijl ver medevoerden met eene vaart, welker snelheid met niets te vergelijken is, dan met die eener afgeschotene pijl, zijnde geene vogelvlugt snel genoeg tot de vergelijking. Aan eene wending gekomen, sprongen de wielen der wagens uit het spoor: alles werd verbrijzeld, en de voerlieden, die zich, door van de wagens te springen, wilden redden, zijn allen, de een ligter, de ander zwaarder, verwond; een is er op de plaats dood gebleven.

De Koningin heeft eene som van 120,000 francs geschonken, om op den volgenden voet onder de werklieden te verdeelen: in Parijs 25,000 frs., in Lyon 20,000 frs.; in Bordeaux 15,000 frs.; in Toulouse 12,000 frs.; in Marseille 10,000 frs.; in Nantes 10,000 frs.; in Dyon 10,000 frs; en in Chalons 8000 francs.

In het begin van December hadden er bijna weder onlusten onder het werkvolk te Marseille plaats gehad. De policie werd bij tijds gewaarschuwd en nam de beste maatregelen, waardoor de rust niet is verstoord geworden. De Fransche werklieden in de zeepfabrijken wilden de Genuesche werklieden van de fabrijken weren en uit de stad verdrijven. De policie is tusschen beide gekomen, en heeft de Fransche werklieden betere gevoelens jegens de vreemdelingen weten in te boezemen. Deze laatsten zijn dan weder geruat aan het werk gegaan.

*Van den 3den.* Het adres van het hof van assises, waarbij de uitgever van den *National* is veroordeeld, ter zake van het melding maken van judiciële debatten, bij wijze van nieuwstijdingen, is, op de conclusiën van den procureur-generaal *Dupin*, gecasseerd.

Heden zijn er vele troepen op den been, ter zake van het regtsgeding der republikeinen. Het ministeriële ochtendblad behelst een betoog, waarin de schrijver de menigte tracht te doen gevoelen, dat, zoo lang de republikeinsche genootschappen, als die van de *regten van den Mensch* en dergelijken, bij de wet worden veroorloofd, en de middelen bezitten, om zich tegen het bewind

te wapenen, de rust, die men in Frankrijk geniet, slechts schijnbaar is, en dat, wel begrepen, eene dergelijke zedelijke wanorde op den duur veel gevaarlijker moet worden geacht, dan eene dadelijke wanorde.

— De *Gazette de France* meldt, dat, in de almanakken te Rome voor 1834 *Isabella II* als Koningin van Spanje opgegeven zijnde, de Pausselijke censuur dien naam heeft doen schrappen, en *Carlos V* in deszelfs plaats doen stellen.

## DUITSCHLAND.

Een geacht Duitsch dagblad bevat het volgende correspondentie-artikel uit Berlijn, dd. 22 Januarij. Als een hoofdmiddel tegen het verspreiden van revolutionnaire gevoelens zal door het Weener Kongres een streng toezigt over de drukpers ingevoerd worden, hetwelk, naar vastgestelde beginselen, over alle Bondstaten zal bevolen worden, en aan het oppertoezigt eener Bonds-Kommissie toevertrouwd zijn zal. Het verbod van boeken door de Policie van eenen Staat zoude dan van genoemde Kommissie bevestiging en kracht van wet voor alle overigen ontvangen, terwijl het den schrijver of uitgever vrij zal staan, zijne toevlugt tot de Kommissie van het Hoog Censuur-Kollegie van Duitschland te nemen.

De aanwezigheid van den Hollandschen Minister der Buitenlandsche Zaken, heeft hoofdzakelijk tot oorzaak de Luxemburgsche kwestie en den last van zijnen Vorst, in overeenstemming met de onderscheidene hooge Noordsche Mogendheden, dat nimmer in eene verdeeling of afstand van het Groot-Hertogdom bewilligd worde. Anderdeels zoude Holland zich gunstig toonen jegens het Duitsche Handelstelsel, en, voornamelijk, het vraagpunt der Rijnscheepvaart anders dan tot nog toe beschouwen, vermits het de Duitsche oplossing der gewigtige zinsnede: *jusqu' à la mer*, meer of min als de ware erkent.

Het dagblad van Hessen deelt het volgende mede in een van deszelfs nummers van December jl: Een soldaat van het 1ste regement der garde van den Koning van Engeland, *Orgey* genaamd, werd dezer dagen in Londen veroordeeld, om 500 zweepslagen te ontvangen, omdat hij, beschonken zijnde, ongehoorzaam was geweest. Dit vonnis werd ten uitvoer gebragt door de tamboers, in tegenwoordigheid van het bataljon. De ongelukkige ontving 200 slagen zonder eenig geluid te geven. De geneesheer verklaarde, dat zijn leven in gevaar was, waarop hij naar het hospitaal werd gebragt met de toezegging, om de overige 300 zweepslagen te bekomen, zoodra hij zou genezen zijn. Dit heeft plaats in het *vrije* Engeland!

## SPANJE.

De Koningin-Regentes, op nieuw door eenen heiligen pligt bewogen, door dien pligt, welke haar vroeger reeds genoopt had de sequestratie en verbeurdverklaring van alle de bezittingen van den Infant Don Carlos te bevelen, heeft, volgens de *gazette de Madrid* van den 6den December jl. bevolen dat de Infant vervallen verklaard worde van alle zoo burgerlijke als militaire bedieningen, welke hij vóór den opstand heeft verkregen, en dat men de feestelijkheden stake, welke men gewoon was te vieren, ter gelegenheid van de geboortedagen van dezen Prins en deszelfs gezin.

Den 12den December heeft men in Madrid, eene Karlistische zamenzwering ontdekt, ten doel hebbende om de Regentes en hare beide dochters van het leven te berooven. De vergaderplaats der booswichten is verrast geworden en alles werd bekend. Twee staatsraden, waarvan de een, zoo men zegt, de Heer Azuarez is, twee kannonniken, dertien hellebardiers en een abt bevonden zich dien ten gevolge in de gevangenis; zij hadden langs eenen geheimen trap, die naar het vertrek der Koningin leidt, moeten binnen dringen, ten einde hunnen aanslag uit te voeren.

## TURKIJE.

Eene gebeurtenis, welke te Konstantinopel algemeene opmerkzaamheid heeft verwekt, is de terugkeering van *Edhem Efendi* uit Alexandria, waar hij met gewigtige depêches was heengezonden, en als overbrenger van een geschenk van vijf millioenen Turksche piasters benevens der overeenkomst wegens de schatting jaarlijks door den onderkoning van Egypte te betalen; welke omstandigheid, verbonden met de terugkeering van de Turksche vloot in het arsenaal, eenen duurzamen staat van vrede doet verwachten, en op het publiek der hoofdstad, inzonderheid op den handelsstand, eenen gunstigen indruk heeft gemaakt.

## MENGELINGEN.

Men heeft in het Fransche museum der artillerie, de geheele wapenrusting van eenen Beijerschen prins uit de 15de eeuw ten toon gesteld. Deze wapenrusting weegt 150 ponden. Men heeft dezelve daar geplaatst als een pendant der wapenrusting van *Frans den Eersten*, en deze beide wapenrustingen zijn dan ook de schoonste, welke bekend zijn. Wanneer men denkt aan de ongeloofelijke kracht, welke de menschen eigen was, die gedurende gansche dagen zulke zware lasten droegen, dan moet men wel gelooven, dat het menschelijk geslacht in Europa verslapt is; want men zou nu geen tien menschen vinden, die in staat waren zulk eene wapenrusting te dragen. De reden daarvan schijnt hierin gelegen te zijn, dat men nu de physique opvoeding verzuimt, maar meer zorg besteedt aan de verstandsontwikkeling. Die zelfde mannen, die zulke zware wapenrustingen droegen, zouden immers verlegen gestaan hebben, om hunne namen te teekenen. Waarlijk, zulke mannen, alleen gevreesd om hunne sterkte, waren te dien opzigte niet veel hooger in waarde, dan het verscheurend gedierte, dat, steunende op deszelfs krachten, naar welgevallen met den minder sterken omspringt, en alleen om het regt van den sterksten geëerd en ontzien wordt.

De heer *Wilkinson*, wapensmid van Tall-Mall (Engeland), heeft een pistool uitgevonden, waar van hij de volgende merkwaardige beschrijving geeft. — Dezelve kan in den tijd van ééne minuut tienmaal geladen worden en vuur geven. Elke lading bestaat uit twaalf kogels, indien derhalve *een* persoon 120 kogels in ééne minuut afschiet, zoo kunnen *honderd* personen in tien minuten 120,000 kogels afschieten, welke dezelfde uitwerking doen als een gewone pistoolkogel. Een eskadron van honderd ruiters, een vijandelijk eskadron van gelijk aantal manschappen aanvallende, kan dus bij de eerste charge 300 schoten doen, welke doel treffen, indien van de honderd ruiters slechts vijfentwintig goed op den vijand aangelegd hebben, of, indien het mogelijk ware, dat maar een ruiter van de honderd, zijn pistool juist gerigt had, zouden honderd zulke ruiters in tien minuten 1200 vijanden buiten gevecht stellen. Ook heeft de heer *Wilkinson* eene korte karabijn vervaardigd, welke met dezelfde snelheid als de pistool kan geladen worden, en 16 in plaats van 12 kogels kan afschieten. De karabijn is bijzonder geschikt voor zeegevechten. Indien 50 soldaten op den bodem des vijands vuur gaven, terwijl 50 andere op het touwwerk en want schoten, konden zij in eene minuut eene bui van 16,000 kogels op het vijandelijk schip doen regenen en hetzelve alzoo in een oogenblik buiten gevecht stellen.

— Een man, *Carpenter* genaamd, bragt onlangs zijne vrouw naar de markt van Smithfield, om haar aldaar te verkoopen. Er vertoonden zich twee koopers en zij stond op het punt van voor eene som van vier guineas toegeslagen te worden, toen de man, van meening zijnde, dat ook hij haar tot dezen prijs gebruiken konde, hooger bood en met de vrouw wederom naar huis ging.

In December jl. vervoegden zich te Parijs twee rijk en sierlijk gekleede personen, ten 10 ure 's morgens, bij eenen der Vicarissen van de kerk *Bonne Nouvelle*, en vraagden aan de dienstbode of Mijnheer in zijne studeerkamer en te spreken was? Op het ja » der meid, traden zij binnen. Naauwelijks had laatstgemelde de deur der kamer gesloten, of een dier fraaije heeren, met bij uitnemendheid wellevenden zwier zich minzaam tot den Vicaris wendende, verzocht van dezen de sleutels zijner secretaire. De arme geestelijke, begrijpende dat er tegen den beleefden drang dezer heeren niets te zeggen viel, gaf hun dan ook zijnen sleutel over: eene groote som gelds, een gouden zakuurwerk en een menigte tafelzilver vielen nu dezen fatsoenlijke gaauwdieven ten buit, die zich verwijderden na zorgvuldig de deur der kamer weder gesloten te hebben. De meid, hen ziende buiten de kamer treden, liet diep neigende hen ter voordeur uit. Tien minuten daarna ging zij haren Heer zeggen dat het ontbijt gereed stond, en vond hem in onmagt liggen. De knappe dieven waren nergens meer te vinden. (*Gaz. d. Trib.*)

## ADVERTENTIEN.

Met referte tot de Resolutie der Regering van den 27sten Maart jl. no. 1, geinsereerd in de javasche courant van den 9den April daaraanvolgende no. 29, brengt de ondergeteekende Resident van Batavia ter kennisse van de belanghebbenden:

Dat de brievenpost om de oost, instede van op aanstaande maandag en donderdag den 2den en 5den Juni, van Batavia zal vertrekken, op woensdag en zaturdag den 4 en 7 Juni, des namiddags te zes ure, zullende dezelve voortaan des woensdags en zaturdags afrijden.

Dat de brievenpost om de west, instede van op aanstaande zondag en donderdag den 1sten en 5 Juni, van hier zal afgaan op woensdag den 4den en zaturdag den 7den Juni aanstaande, des namiddags te zes ure en voortaan des woensdags en zaturdags.

Dat de brieven, uiterlijk, te vijf ure des avonds, op de dagen van het vertrek der brievenposten, aan het postkantoor zullen moeten zijn bezorgd.

Batavia, den 27sten mei 1834. — *De Resident voornoemd,* D. F. W. PIETERMAAT.

De Assistent-Resident, belast met het bestuur der residentie Samarang, maakt hiermede aan een ieder, die het zoude mogen aangaan, bekend, dat tot de ontvangst van de belasting op de lijfeigenen, voor dit loopende jaar 1834, dagelijks, (zon- en zaturdagen uitgezonderd) van 's morgens 9 tot 's middags 2 ure, zal worden gevaceerd ten kantore van politie te Samarang, te rekenen van primo junij tot en met ultimo september aanstaande; zullende wanneer deze belasting binnen den evengemelden tijd niet zal zijn voldaan, toegepast worden de pœnaliteit daarop bij de wet bepaald; wordende mitsdien de daarbij belanghebbenden uitgenoodigd, zich deze kennisgeving ten nutte te maken.

Samarang, den 17den mei 1834. — *De Assistent-Resident voornd.* H. LE ROUX.

## EDICTALE CITATIEN.

*Pro fisco.* Alzoo President en Leden in den Raad van Justitie te Soerabaija, op het daartoe door Mr. *Abraham Anton van Vloten*, Fiskaal bij gemelden Raad, gedaan verzoek, hebben verleend het eerste defaut, en toegelaten het doen eener tweede citatie bij edicte, tegen alle de

genen, die vermeenen eenig regt of aanspraak op de navolgende goederen en gelden, waarvan de eigenaars onbekend of voortvlugtig zijn, te hebben als:

1°. Op eene praauw SOPPEK, ledig in zee drijvende gevonden en te Grissee opgebragt.

2°. Op eene somma van *f* 78:90, zijnde de zuivere opbrengst van een verkocht anker.

3°. Op een ijzeren anker, wegende 3700 ponden, te Soerabaija opgevischt.

4°. Op een ijzeren dreg, wegende 76 ponden, insgelijks te Soerabaija opgevischt.

5°. Op eene SLOEP, aan het strand te Soerabaija gevonden.

6°. Op vier schilderijen uit het schip Zuid-Holland gelost en aan den boom te Soerabaija, als zijnde daarvan geene aangifte geschied, aangehouden.

7°. Op eene somma van *f* 191:76, zijnde de zuivere opbrengst van eenige goederen door de policie in beslag genomen en verkocht.

8°. Op eene somma van *f* 60:09, zijnde de zuivere opbrengst van eenige goederen, als boven.

9°. Op een vlot, bestaande uit 8 dolken, en een ander vlot, bestaande uit 4 dolken, in de rivier Tangie aangehouden, en

10°. Op 390 bossen bindrotting, een ijzeren anker en verschillende houtwerken, van tijd tot tijd te Sumanap aangespoeld en opgevischt;

Zoo is het, dat ik *Johannes Heijnneman*, tweede deurwaarder en gezworen exploiteur bij den Raad van Justitie te Soerabaija, voor de tweede maal dagvaard, alle degenen, die vermeenen eenig regt of aanspraak op de hierboven omschreven goederen en gelden te hebben, om op woensdag, die zijn zal den 28sten mei 1834, des morgens te half acht ure, in persoon dan wel bij gemagtigden te verschijnen, ter openbare rol van meergemelden raad, ten einde het eerste defaut te purgeren, en wijders te hooren refereren aan de, op den 7den dezer, gediende conclusie van eisch.

Aldus geafficheerd en gepubliceerd, van de puije van het raadhuis te Soerabaija, op dingsdag den 13den mei 1834.

*De tweede deurw. en gezw. expl. voornoemd*,
J. HEIJNNEMAN.

—*Pro Fisco.* Alzoo President en Leden in den Raad van Justitie te *Batavia*, op het daartoe door den Fiskaal bij denzelven Raad, *Jacobus Cornelis Schmidt*, R. O., voor en van wege het Gouvernement van Nederlandsch Indië gedaan verzoek, hebben verleend appointement van citatie bij edicten ad valvas curiæ op en tegen alle degenen, die vermeenen eenig regt, actie, aanspraak of pretentie te hebben, op 36 gantangs koffijboonen, welke in den nacht van den 8 op den 9 dezer, door de dienaren der Policie op een paal afstands van de rivier Tjicandie zijn aangehaald; alsmede op 7 gantangs koffijboonen, welke op gelijke wijze, nabij kampong Malaijo, zijn aangehaald, zijnde beide partijen koffij verlaten door de genen welke dezelve zonder verlof vervoerden, en gevlugt zijn;

Zoo is het, dat ik ondergeteekende eerste deurwaarder en gezworen exploiteur bij den Raad van Justitie voornoemd, bij deze voor de eerste maal dagvaard, allen en een iegelijk, welke zouden vermeenen eenig regt, actie, aanspraak of pretentie te hebben op de hierboven vermelde partijen van 36 en van 7 gantangs koffij om op donderdag den 3 julij 1834 des morgens te acht ure precies, ter openbare rolle van welmelden raad in persoon, dan wel bij gemagtigden, te compareren, ten einde te aanhooren zoodanigen eisch en conclusie, als door den Fiskaal voornoemd, tot confiscatie van welmelde koffij zal worden gedaan en genomen, daartegen te antwoorden en te procederen als naar regten; sub pœne tegen de nalatigen of noncomparanten, dat zij zullen worden verklaard van hun regt en pretentie te zijn verstoken en hun deswege zal worden opgelegd een eeuwig stilzwijgen.

Aldus geafficheerd en gepubliceerd, van de puije van het raadhuis te Batavia, op den 26 Mei 1831.

*De deurwaarder en gezworen exploiteur bij den Raad van Justitie te Batavia*,
SCHOUTEN.

## VERKOOP VAN GOEDEREN.

Verkooping op regterlijk gezag. Op den 9den junij 1834, zal ter instantie van den waarnemenden procureur *J. F. Neijndorff*, voor en in naam van *A. C. Gunsch* qq. *G. J. Moor*, door den 1sten deurwaarder en gezworen exploiteur bij den raad van justitie alhier, ten overstaan van eene commissie uit welmelden raad, bij wege van executie, publiek worden verkocht: het schip genaamd *Fathalkair*, groot ruim *een honderd en twee* lasten; hebbende *twee* dekken en *drie* masten, lang zijnde *zes-en-zeventig* voeten, breed *drie-en-twintig* voeten en diep *elf* voeten, met dies inventaris, toebehoorende aan *J. C. van den Berg*, weduwe van wijlen *J. Manuel*.

Indien er iemand mogt zijn, die eenig regt, actie of toezegging op voorschreven schip zoude willen pretenderen, en zich opposeeren tegen gemelde executie en verkooping, die kome en make het mij ondergeteekende bekend.

SOERABAIJA, *den 17den mei 1834.* *De 1ste deurwaarder voornd.* A. VAN GELUK.

—De geregtelijke verkooping van een stukje land, met het daarop staande steenen met pannen gedekt huis en bijgebouwen, gelegen bezuiden en buiten deze stad, aan de oostzijde van den weg van de kampong Karang-Widara naar Patjerongong, wijk letter E, no. 419, toebehoorende aan *W. H. M. von Haack*, breeder geannonceerd in de Javasche couranten van den 22sten en 26sten februarij, 1sten maart jl. en op den 20sten maart jl., toen om reden geene plaats hebbende gehad, zal nu op den 19den junij eerstkomende plaats hebben.

SAMARANG, *den 17den mei 1834.* *De deurwaarder en gezworen exploiteur bij den raad van justitie te Samarang*, A. PIJL.

—Op woensdag den 4den junij aanstaande, zullen door de boedelkamer alhier, publiek worden verkocht, twee erven met de daarop staande steenen met pannen gedekte huizen, gelegen in wijk lett. L no. 429 en 431, toebehoorende aan den boedel van wijlen den kapitein der chinezen te Magelang *The Tjoeing*.

Namens de boedelkamer voornoemd.

SAMARANG, *den 16den mei 1834.* *De waarnemend secretaris*, C. F. BOUDRIOT.

—Op de vendutie voor het commissiehuis van *Bedier et Fils*, op morgen, zal mede om 11 ure precies worden verkocht, 22 kanassers zeer witte suiker, wegende te zamen 10,343 ponden netto.

BATAVIA, *den 27sten mei 1834.*

—Op de vendutie van zaturdag den 31sten dezer, zal mede worden verkocht, een partij gemaakt goudwerk, als buikbanden, slepa's met dies toebehooren, goude kettings, oorkrabben, eenige juwelen en brillianten, enz.

—*F. Abrahamsz* heeft ontvangen fraaije vedere bouquettes en guirlandes, lange en korte handschoenen, ceintuur taf, satijn en schoenlint, witte en zwarte zijde koussen en sokken, balkleeden, soutien, borduurkatoen, zwarte en gekleurde naaizijde, fijne naalden, bretels, hollandsch linnen, en andere goederen meer.

—*J. van Dijk*, heeft ontvangen een fraai assortiment, diverse goederen als: balkleeden, zijde stoffen, gaze shalws en voiles, bouquetten en guirlandes met goud en zilver, opgemaakte dameshoeden en hoeden, pellerines, chemisetten, handschoenen, zijde koussen, pendules, girandolles, lampen, schilderijen, spiegels, goudgallon, goud- en zilverdraad, paljetten, fantasie degens, alsmede diverse kaapsche vruchten, appelen, peeren, perzikken, abrikozen, rozijnen, noten, amandelen en diverse provisiën, enz.

—In de maand julij aanstaande, zal op een nader te bepalen dag in het openbaar worden verkocht, het woonhuis van wijlen den heer *H. Beth*, gelegen op Bijswijk.

—Versche Soerabaijasche aardappelen, te bekomen bij

F. ABRAHAMSZ.

## HUWELIJKEN.

Getrouwd,

P. DE BRUIJN, weduwenaar van *J. F. G. van der Ven*, met

JOHANNA ELIZABETH IHNKEN.

BATAVIA, *21 mei 1834.*

—Getrouwd, G. R. A. MANUEL, met A. C. STOLTZ, weduwe van wijlen *H. J. Brauwer*.

SOERABAIJA, *7 mei 1834.*

—Getrouwd, EMILE PARRIJ BRONNEKAM, met LOUISE LUCRETIA DU PERRON.

POERWOREDJO, residentie Baglen, *14 mei 1834.*

## GEBOORTEN.

Op den 16den mei, beviel voorspoedig te Samarang van eenen zoon, de geliefde echtgenoot van

ROBT. SCOTT.

—Heden is zeer voorspoedig bevallen van eenen zoon, de echtgenoot van J. H. HOFMEIJR, Hz.

SOERABAIJA, *14 mei 1834.*

—Den 13den mei 1834, beviel voorspoedig van eenen zoon, de geliefde echtgenoot van J. E. DE STURLER.

Heden verloste voorspoedig van eene welgeschapen dochter, *Anna Elizabeth Rheem*, geliefde echtgenoot van

A. K. VERMUNT VAN OMMEREN.

SERANG, *den 23sten mei 1834.*

(*Zie verder het bijvoegsel.*)

# Bijvoegsel der Javasche Courant.

WOENSDAG den 28sten Mei 1834.


## STERFGEVALLEN.

Op den 6den mei 1834, is te Waijoerang in de Lampongs overleden, de chirurgijn der 3de klasse *P. H. Faber.*

Crediteuren en debiteuren worden verzocht, aangifte of betaling te doen, binnen den tijd van drie maanden, aan

*De Kommissarissen,*
G. A. VAN HAASTERT, *2de luit.*
H. LEVINSON, *sergeant.*

—Te Samarang is overleden, de weledele gestrenge heer Mr. *J. R. Modderman*, praktiserend advocaat aldaar.

BATAVIA, *26 mei 1834.* P. C. ARDESCH.

## NAGELATEN BOEDELS.

Die iets te vorderen heeft van, of verschuldigd is aan de nalatenschap van wijlen mijn echtgenoot *Willem Godin*, gelieve daarvan binnen zes weken aangifte of betaling te doen.

G. C. SPECHT.
TOMO, wed. *W. Godin*,
*20 mei 1834.* *testamentaire executrice.*

—Alle degenen, die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen *Theodora Magdalena Fransz*, weduwe van *Jacobus van Aalst*, worden verzocht binnen twee maanden na dato dezer, opgave of betaling te doen aan den testamentairen executeur

MALANG, *den 10den mei 1834.* J. G. MENTEL.

## VERSCHILLENDE BEKENDMAKINGEN.

—De gecombineerde Commissie uit de beide Kerkeraden der Hervormde en Evangelisch Luthersche Gemeenten alhier, voor de oprigting van een gemeenschappelijk kerkgebouw, maakt het zich, ten aangenamen pligt, om aan de Christen-ingezetenen dezer hoofdplaats, voor hunne over het algemeen ruime en milde inteekeningen, ten behoeve dezer gewigtige onderneming, den hartelijksten dank toe te brengen. Zij heeft tevens de eer bekend te maken, dat de ingeschrevene gelden spoedig zullen opgehaald worden, en dat de quitantien, daartoe strekkende, door den heer *L. Steitz*, als Cassier der Commissie, zullen geteekend zijn. Mogt de inteekeningslijst aan sommige door toeval niet zijn aangeboden, hetgeen op zulk eene uitgebreide plaats als Batavia, zoo ligt mogelijk is, zoo gelieven dezulken dit niet ten kwade te duiden, maar de gelden, die zij voor deze onderneming hebben afgezonderd, aan den Cassier voornoemd of een ander Lid der Commissie te zenden; waartoe ook diegenen vriendelijk uitgenoodigd worden, die onbekend iets willen bijdragen, alsmede zij, die op de lijsten niet ingeteekend, maar beloofd hebben hunne bijdragen nader te zullen inzenden.

*De Commissie voornoemd,*
D. LENTING, *Voorzitter.*
J. H. VAN STARCKENBORGH JUTTING,
BATAVIA, *den 24sten mei 1834.* *Secretaris.*

HUIS-COLLECTE *ten behoeve der Diakonie-Armen en weezen der Hervormde Gemeente te Batavia, over het tweede kwartaal 1834.*

Op *Maandag, den 26sten mei*, om de West, buiten de Stad, eerste gedeelte, bevattende het Molenvliet, de Prinsenlaan, Rijswijk en Noordwijk, door den broeder diaken, *W. E. Schenck.*

Op *Dingsdag, den 27sten mei*, om de West, buiten de Stad, tweede gedeelte, bevattende het Koningsplein en den weg naar Tana-abang, door den broeder diaken, *A. R. Vermeulen.*

Op *Woensdag, den 28sten mei*, om de West, binnen de Stad, bevattende alle de grachten en straten der Stad, bewesten de Groote-rivier, door den broeder diaken, *F. Bogaardt.*

Op *Donderdag, den 29sten mei*, om de Oost, binnen de Stad, bevattende als boven, beoosten de Groote-rivier, door den broeder diaken, *J. Boshouwer.*

Op *Vrijdag, den 30sten mei*, om de Oost, buiten de Stad, eerste gedeelte, bevattende Jacatra, Goenong-saharie en Weltevreden, door den broeder diaken, *T. J. Cantervisscher.*

Op *Zaturdag, den 31sten mei*, om de Oost, buiten de Stad, tweede gedeelte, bevattende van de Sipaijers-brug af, Kramat, den weg naar Meester-Cornelis en Parapattan, door den broeder diaken, *F. E. de Nijs.*

*Het kollegie van diakenen der Hervormde Gemeente te Batavia.*

C. F. PAHUD, *Praeses.*
BATAVIA, Ter ordonnantie van hetzelve.
*den 22sten mei 1834.* D. O. BEKKING, *Scriba.*

—Bij resolutie van den Raad van Justitie te Soerabaija, zijn de persoon en goederen van *Johanna Wilhelmina van Zeijl*, weduwe *Jean François Roos*, voor den tijd van een jaar gesteld onder curatele van *Philippina Lammers*, weduwe van *Hendrik Albert van Zeijl*, *Jan Hendrik Hofmeijr*, *Hermanuszoon*, Assistent-Resident en *Pieter Burgemeester*, particulier, allen alhier woonachtig.

Ter ordonnantie van President en Leden in den Raad van Justitie te Soerabaija.
SOERABAIJA, *Het raadslid waarnemend griffier*,
*7 mei 1834.* A. F. VAN ALPHEN.

—Te huur, het land Pondok-Gedee, gelegen in het oosterkwartier der Bataviasche Ommelanden, aan den weg naar Buitenzorg, te beyragen bij J. C. MEIJER.

BATAVIA, *den 22sten mei 1834.*

## VASTGESTELDE PRIJZEN.

| | *Batavia* | | *Samarang* | | *Soerabaya* | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | *Guld.* | *Cents* | *Guld.* | *Cents* | *Guld.* | *Cents* |
| Tarwe brood de 14 oncen | » | 30 | » | 25 | » | 23½ |
| Varkens-vleesch het kattie | » | 40 | » | 36 | » | 32 |
| Ossen vleesch het ℔ | » | 25 | » | 20 | » | 16 |

## MARKTPRIJZEN.

| | *Batavia* | | *Samarang* | | *Soerabaya* | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | *Guld.* | *Cents* | *Guld.* | *Cents* | *Guld.* | *Cents* |
| Rijst, eerste soort, per koijang | 160 | » | 109 | » | | |
| Idem, tweede soort, per koijang | 150 | » | 96 | » | 150 | » |
| Idem, derde soort, per koijang | 137 | » | 84 | » | | |
| Idem, eerste soort, per gantang ($\frac{1}{10}$ picol) | » | 65 | » | 40 | » | » |
| Idem, tweede soort, per gantang | » | 59 | » | 35 | » | » |
| Idem, derde soort, per gantang | » | 54 | » | 29 | » | » |
| Koffij, per pikel | 33 | » | 30 | » | 28 | » |
| Klapper-olie, per takker van 33 bottels | 9 | » | 6 | 60 | 12 | 45 |
| Katjang-olie, per takker van 33 bottels | 6 | 50 | 6 | 60 | 5 | 94 |
| Dempel-olie, per pikel | 18 | » | 19 | 20 | 19 | » |
| Brandhout, per vadem van 18 voeten lang, 6 voeten hoog en 2 voeten breed | 14 | » | 30 | » | 12 | » |

*NB.* Bovenstaande artikelen zijn allen in koperen-munt berekend.

Te Samarang wordt de koijang à 28 pikols of 3500 ℔ gerekend.

## SCHEEPSBERIGTEN.

### STRAAT-SUNDA.

*Doorgezeild.*

*Mei* 23—schip *Fatal Rachman*, Abdul Rachman, van Palembang den 9den mei, naar Batavia, passagiers, de resident Praetorius en familie.

*Mei* 24—Eng. schip *Neva*, Peck, van Singapoera, naar Londen.

### BATAVIA.

*Aangekomen.*

*Mei* 23—brik *Clementine*, Mardjan, van Banjermassing den 12den mei.

*Mei* 24—stoom-boot *Van der Capellen*, C. Borneman, van Samarang den 21sten mei, met Zr. Ms. troepen, passagiers, de heeren Schuurman, Reitz, Prinsen en Bedier.

*Mei* 25—schip *Oeij Sinjo*, Tjia Pang, van Pekalongan den 22sten mei.—schip *Marzoek*, Sarif Agil Bin Salim Attas, van dito den 17den dito.—schip *Jadul Karim*, Sech Said Bin Achmat Essewidie, van Banda den 1sten dito.

*Mei* 26—schip *Medora*, R. Tower, van Tjelatjap den 17den mei, passagier, de heer Morenex.—bark *Blora*, Burgess, van Banjermassing den 18den april, met Zr. Ms. troepen.—schoener *Iris*, Mandoor Lam, van Grissee.

*Mei* 26—brik *Harriet*, W. H. Nash, van Soerabaija den 18den mei, met Zr. Ms. troepen, passagiers, de heeren L. Hertog, J. W. Holstien en W. Walles.

### Vertrokken.

*Mei* 24—schip *Judu Barie*, Sech Mochamat Salim, naar Samarang.—schoener *Zeemeeuw*, D. Paré, koerstellende om de west.—schoener *De Hoop op Welvaart*, H Ehencron, naar Soerabaija, passagiers, de heeren R. Bienkens, H. Lindeman, F. F. de Aquino en Polloevan.

*Mei* 25—brik *De Jonge Elizabeth*, H. de Wit, naar Rotterdam, passagiers, de heeren J. H. Verboom, van Reede van Oudshoorn, mevrouw P. M. Frolich, en de weduwe J. C. Smitt en haar zoontje—brik *Oeij Intjoan*, Ong Lianw, naar Samarang.

*Mei* 26—schoener *Laju*, T. N. Theissen, naar Makasser, passagier, de heer P. Norman.

*Mei* 27—brik *Johanna*, E. Bergman, naar Rotterdam.—schip *John*, S. J. Lowe, naar Cowes.

### Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. wacht-brik *Orestes*; schepen Generaal Chassé, Dortenaar, L'Esperance, Grace, Rosalie, De Johanna, Pekalongan, Java, Oeij Sinjo, Marzook, Jadul Karim, Medora; barken Samarangsche Vriend, De Jonge Wilhelmina, Sarah, Flora; brikken Machlaar, Clementine, Margaretha Engeltina; schoeners Goanhien, Carolina.—Eng. schepen Ladij East, Southworth; barken Maria, Standard, Parmalia.—Amerik. schip Providencia.

#### SAMARANG.

[illegible] Thompson, van Batavia, Indramajoe, Cheribon en Tagal den 9den april.—brik *Tartar*, J. Ross, van Batavia den 8sten mei, passagier, de heeren Cantz en Wallace.—stoom-boot *Van der Capellen*, Borneman, van dito den 15den dito, passagiers, de heer Heijting en familie, en de heer F. dit de Malines, en 2 officieren.

*Mei* 19—schoener *Dolphijn*, H. Hendrik, van Soerabaija den 16den mei, passagier, de heer Gregorie.

*Mei* 20—brik *Harriet*, W. H. Nash, van Soerabaija den 18den mei, met Zr. Ms. troepen, passagier, de heer W. Wallis.

### Vertrokken.

*Mei* 17—schoener *Zeemeeuw*, Paré, naar een kruistogt.

*Mei* 20—schip *Providencia*, P. F. O. Figueredo, naar Soerabaija, passagiers, majoor Lakoste en vrouw, en de heeren Reibeiro en Pereira.

#### SOERABAIJA.

### Aangekomen.
### Geene.

### Vertrokken.

*Mei* 17—brik *Harriet*, W. H. Nash, naar Batavia, passagier, de heer W. Walles.—bark *Zephijr*, B. Doig, naar de Molukkos.

*Mei* 18—Amerik. schip *Oglethorpe*, L. Listare, over Batavia naar Nederland, passagiers, de heeren R. Douglas en J. F. Donnovan.—brik *Margaretha Engeltina*, J. Burgerhoud, naar Samarang en Batavia.

*Mei* 20—Zr. Ms. korvet *Ajax*, kapt.-luitenant N. L. Koops, koersstellende om de oost.

### Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. korvet *Zwaluw*; schoeners *Daphne*, *Windhond*; transportbark [illegible]; barken Maas Ju Oeij [illegible]; brikken Alle Oesoer, Charlotta, Java; schoeners Alcesta, Jussina, Diana, Indus, Oejoeng Pandan, Fox, Pollux.—Eng. bark Ladij Haijes; brik Helen.

## HANDELSBERIGTEN.

Voor de op gisteren, den 27sten dezer, te *Batavia* geveilde Gouvernements suiker, is besteed:

| | | | |
|---|---|---|---|
| Voor 1,000 pikols, | *f*. 10¾ | per pikol. | |
| „ | 2,000 | „ | 10⅞ | „ |
| „ | 7,000 | „ | 11 | „ |

Zijnde deze 10,000 pikols alzoo verkocht tegen een gemiddelden prijs van *f*. 10.95 per pikol, hebbende de laatste suiker veiling, op den 13den dezer, *f*. 10⅞ opgebragt, blijkens het berigt, in de Javasche Courant van den 17den dezer, no. 40.

## VERVOLG VAN HET BEKNOPT OVERZIGT *over den Handel- en scheepvaart op* Java en Madura, *gedurende 1833*.

De invoer van de onderscheidene plaatsen, gelegen in den Oosterschen Archipel, heeft bestaan, in:

### *Producten van den Oosterschen Archipel.*

| | |
|---|---|
| Benzuin 830 picols voor | [illegible] |
| Eetwaren | 76,624. |
| Gambier 60,081 picols | 1,717,377. |
| Goud en zilverwerk | 22,600. |
| Goudstof en do. staven 2,105½ reaal | 72,469. |
| Hout in soorten, en do. werken | 25,412. |
| Hout (sandel) 1,051 picols | [illegible] |
| [illegible] | [illegible] |
| Katoen (ruwe) 20,017 picols | 199,628. |
| Koffij 22,710 do. | 615,145. |
| Lijnwaden en katoenen garens | 35,989. |
| Matwerken | 20,174. |
| Medecijnen en drogerijen | 19,894. |
| Olie (klapper en katjang) 2,727 picols | 28,675. |
| Paarden 438 stuks | 35,700. |
| Rotting (bindt) 23,813 picols | 95,614. |
| Rijst 1,283½ koij. | 105,396. |
| Schildpad 55⅜ picol | [illegible] |
| Specerijen (notemuskaat 342 picols / foelie 59 do. / nagelen 84 do.) | [illegible] |
| Tripang 1,301 picols | [illegible] |
| Vogelnestjes [illegible] do. | 66,331. |
| Was 6,189 do. | 508,241. |

### Voortbrengselen van de *West van Indië en Bengalen*.

| | |
|---|---|
| Amfioen 35 kisten voor | *f* 142,800. |
| Lijnwaden | 583,208. |
| Tarwe 7,453 picols | 54,938. |
| Zakken (goenie) 97,675 stuks | 22,773. |
| Zeep | 10,759. |

### Voortbrengselen van *China, Manilla, Siam en Cochin-China*.

| | |
|---|---|
| Aardewerken en porcelein voor | *f* 43,811. |
| Eetwaren | 24,929. |
| Kramerijen | 31,253. |
| Lijnwaden | 63,881. |
| Medecijnen en drogerijen | 24,30[illegible] |
| Papier (offer) | 17,554. |
| Dito (schrijf) | 33,[illegible] |
| Paijongs | 10,166. |
| Sigaren (manilla) 45,093 ponden | 180,380. |
| Staalen en ijzeren pannen | 11,632. |
| Thee | 61,969. |
| Verfwaren | 17,821. |
| IJzer en staalwerken | 30,944. |
| Zijde (rawe) 9[illegible] picol | 54,409. |
| Dito (stoffen) | [illegible] |

### *Europesche voortbrengselen.*

| | |
|---|---|
| Amfioen 27 picols | *f* 48,600. |
| Kleedingstukken | 25,439. |
| Lijnwaden en katoenen goederen | 64,093. |
| Provisien | 34,412. |
| Scheepsbehoeften | 18,918. |
| Wijnen en sterkedranken | 28,172. |
| IJzer en do. werken | 36,106. |

(*Het vervolg hierna.*)

### AAN- en UITVOER te BATAVIA, van den 24sten tot met den 27sten Mei 1834.

#### AANVOER.

24 *Mei*. Van *Banjermassing*, met de Ned. Ind. brik *Clementine*, *Marsh*. 1,060 picols bindrotting, 56½ do. was, 2 kg. stroodeksels, 1 do. stroo matjes, 184 th. stofgoud, 3,960 gulden kopergeld, *in gezagvoerder*.

#### UITVOER.

24 *Mei*. Naar *Makasser*, met de Ned. Ind. schoener *Laju*, *T. N. Theissen*. 30 kisten [illegible] [illegible] aardewerken, 25 do. [illegible], 5 do. vuurwerken, 50 pic. ijzer, 5 koij. rijst, 3 kn. beschadigde amfioen, 2 do. katoenen goederen, wijders diverse provisien en kramerijen, *de Nijs, Brown en Co.*

24 *Dito*. Naar *Rotterdam*, met het Ned. brikschip *Jonge Elizabeth*, *H. de Wit*.

Te *Soerabaija* geladen.

685 stuks koehuiden, 1,500 pic. suiker.

Te *Batavia* geladen.

300 picols tin, 100 do. bindrotting, 247 lg. arak, 24 koij. rijst, 3 kn. sago, 2 do. confituren, 6 ks. manilla sigaren, uit. *chargeur*, *ten Brink, Reijnst en Gijsing*.

26 *Dito*. Naar *Rotterdam*, met de Ned. brik *Johanna*, *S. Bergman*.
329 picols koffij, *A. Meijer*.
420 picols koffij, *R. Wise en Co.*
25 picols ebbenhout, *S. Bergman*.
1,021½ picol suiker, 500 do. koffij, 100 do. tin, 50 do. bindrotting, 2 koij. rijst, *ten Brink, Reijnst en Gijsing*.

27 *Dito*. Naar *Nederland*, met het Eng. schip *John*, *S. J. Lowe*.
2,9[illegible] picols suiker, *Thompson, Roberts en Co.*
130 picols suiker, *A. Lagnier*.
80 picols sapanhout, *A. Meijer*.

Te *Soerabaija* geladen.

3,000 picols suiker, *Milne en Blankenhagen*.
250 picols sapanhout, *Dabenge en Co.*
[illegible]
1,733 picols suiker, *Boogie*.

B. beteekent: b. balen, pic. picols, kn. kisten, ks. kistjes, koij. kojangs, kg. korgies, vn. vaten, vs. vaatjes, kd. krandjangs, md. manden, kr. kruiken, pp. pijpen, ox. oxhoofden, stv. staven, st. stuks, bs. bossen, dz. douzijn, lg. leggers, pd. ponden, str. strengen, el. ellen, kld. kelders, rn. realen, zk. zakken, pk. pakken, th. thail, kar. karaat, katt. katties, fl. flesschen.

## SCHEPEN *in* LADING *te* BATAVIA.

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Naar | Amsterdam, | Nederl. | schip | *Johanna*, | *Maalstaad*. |
| „ | Rotterdam, | Eng. | „ | *Southworth* | *Mathy*. |
| „ | Engeland, | „ | bark | *Lady East*, | *Strachan*. |
| „ | China, | Amerik. | schip | *Providence*, | *Martin*. |
| „ | Padang, | Nederl. | bark | *Sarah*, | *Batten*. |
| Over Soerabaija naar Banjermassing, | | | schoener | *Carolina*, | *Manos*. |

TE BATAVIA, TER LANDS DRUKKERIJ.